Ömer Faruk ÇİFTÇİ
DÜNYA GAZETESİ
BÖLGELER KOORDİNATÖRÜ VE
BURSA BÖLGE TEMSİLCİSİ

RAKAMLAR YANILTMASIN, ORTA İHRACAT SENDROMUNDAN ÇIKIŞA ODAKLANMALIYIZ...

Bursa TSO'nun yayınladığı 250 büyük firma araştırma 2021 sonuçlarına göre satışlar 189 milyardan 307 milyar liraya yükselmiş. Karlılık 6.68'den 9,76'a gelmiş. Sektörler otomotiv, metal, makine, tekstil, gıda ve tarım hayvancılık şeklinde sıralanıyor. İlk bakışta sonuçlar moral verici görülüyor ama rakamlar bizi yanıltmasın. Büyük fotoğrafa baktığımızda durumun çok da iç açıcı olduğunu söyleyemeyiz. Bursa ihracatta 16 milyar dolar seviyelerinde bir ileri bir geri debeleniyor. Bu tabloyu Bursa TSO Başkanı İbrahim Burkay **'orta ihracat sendromu'** olarak niteliyor ve çıkış için de mekânsal planlama ile yeni sanayii yatırımlarına işaret etti.

Kabul edelim ki Bursa 3 ana sanayi gelecek yıl TOGG da devreye girince 4 ana sanayi ve yüzlerce büyük tedarik sanayinin dünyanın dört bir yanına üretim ve ihracat yaptığı bir il olarak otomotiv endüstrisinin üssü haline geldi. Araştırma sonuçları da hala kentin sürükleyici sektörünün otomotiv olduğunu gösteriyor. Pandemi ve sonrasında yaşanan tedarik sorunlarının en çok bu sektörü vurduğunu da dikkate almalıyız. Bir başka etken de Otomotiv Endüstrisi İhracatçılar Birliği Başkanı Baran Çelik'in pandemi öncesi yaptığı 'Otomotivde yıkıcı dönüşüm başladı biz buna özellikle finans tarafında yeterince hazır değiliz' uyarısıydı. O gün yaptığı uyarının sonuçlarını şu anda tam anlamıyla yaşıyoruz. Dönüşüm belki bu kadar kısa sürede ve keskin olmasaydı olumsuz etki bu kadar yaşanmayacaktı ama pandemi süreci hızlandırdı ve gelmekte olan çok kısa sürede geldi.

Fiat Grubu'nun Stellantis Grubuna satışı sonrası Koç ailesi ile Stellantis arasında yaşanan gerilim sonucu Bursa fabrikasında 450 bin adetlik kapasitenin yarıya düşmesi, Doblo üretimin İspanya'ya alınması, yerine yeni bir model ya da üretim konusunda açıklama yapılmaması da Bursa ihracatını olumsuz yönde etkiledi. Pandemi başlangıcından itibaren Bursa'nın ihracatta ki kaybı 2,5-3 milyar doları buldu.

Bursa mevcut sanayi alanları ile belli bir doygunluğa erişti. İhracatta kilogram değeri 4,5 dolar seviyelerinde ama gelinen kapasitenin üzerine mevcut alanlarda çıkmak hayal. TEKNOSAB ve çevresinde oluşacak yeni sanayi alanları Bursa'yı ihracat yarışında bir süre daha ilk 3 içinde tutacaktır. Uyanan Anadolu ruhu karşısında daha ne kadar sıralamada kalır onu zaman gösterecek. Aslında Bursa gerilemiyor, diğer kentlerin üretim ve ihracatı artarak büyüyor. Anadolu'da kentler yatırım çekmek için yoğun rekabet içinde. Bursa da ise doygunluğa ulaşıldığı yönünde bir algı var ve bu algı kenti geriye çekiyor. Kent, geleceğinde sanayi mi, turizm mi, tarım mı tartışmasını yaşıyor. Neden planlı şekilde sanayi, tarım ve turizm birlikte düşünülüp tartışılamıyor anlaşılır gibi değil.

Bu noktada Bursa TSO tarafından çeşitli kaynaklardan derlenerek hazırlanan bilgileri de paylaşmak istiyorum.

'Ülkemizde sanayiye ayrılan pay binde 3,5. Bu oran Almanya'da yüzde 4,44 / İtalya'da yüzde 2,15 / OECD ülkelerinde ise ortalama yüzde 2.5. Bursa'nın 10.880 kilometrekarelik toplam yüzölçümü içerisinde ise sanayiye ayrılan pay binde 8. Bursa sanayisi yüzölçümü içerisindeki sınırlı payına rağmen 800 milyar lirayı aşkın kentin ekonomik işlem büyüklüğüne yüzde 46 seviyesinde katma değer sağlıyor. Türkiye'de ise gayri safi yurt içi hâsıla içinde imalat sanayinin payı yüzde 16 seviyesinde. Bursa, Türkiye'de düşük sanayi alanı - yüksek GSYH payına sahip olan iller arasında. Türkiye'de 365 OSB bulunmakta Bursa, 17 OSB ile Türkiye'de ilk sırada yer alıyor. Bursa'daki OSB'lerin toplam büyüklüğü 50 milyon metrekare. Tek başına Gaziantep OSB 43 milyon 250 bin metrekarelik alana sahip. Diğer taraftan Bursa'daki sanayi üretiminin yüzde 55'i plansız sanayi alanlarında gerçekleşiyor.'

Bursa elbette ki sadece otomotivden ibaret değil. Tekstil, makine, gıda sektörleri de gün be gün büyüyor. Ama bu büyüme ve getirisi otomotiv kadar sürükleyici olamıyor.

Bu bilgiler ışığında Bursa'nın tekrar atağa kalkabilmesi için yeni sanayi alanlarına ihtiyacı olduğu açık ve net şekilde görülüyor. Üretimin yüzde 55'inin plansız sanayi alanlarında yapılıyor olması da can sıkıcı ve önemli bir sorun olarak karşımızda duruyor. Şehir içinde kalan plansız sanayi yapılarının yeni açılacak sanayi bölgelerine taşınması kentte sanayiye karşı oluşan negatif algıyı da değiştirecektir.

TOGG yatırımı ve etrafında şekillenecek tedarik sanayi, TEKNOSAB'da başlayacak üretimler Bursa'nın üretim ve ihracatta yeniden şahlanışına kapı aralayacaktır.